

NGOẠI GIAO VĂN HÓA CỦA HẢI PHÒNG TRONG QUÁ TRÌNH HỘI NHẬP QUỐC TẾ

Những thành tựu và một số giải pháp phát triển

ThS. Đoàn Thị Thu

PGD Trung tâm KHXH&NV thành phố Hải Phòng

Trong xu thế hội nhập với thế giới ngày càng sâu rộng và thời đại toàn cầu hóa hiện nay, cùng với ngoại giao chính trị và ngoại giao kinh tế, ngoại giao văn hóa được xác định là một trong ba trụ cột của ngoại giao hiện đại. Ngoại giao văn hóa được ví như “quyền lực mềm” vừa có khả năng lan tỏa bền bỉ, vừa có tác dụng thấm thấu lâu dài, có tác dụng to lớn trong việc xây dựng lòng tin, giúp làm sâu sắc và thắt chặt hơn các mối quan hệ chính trị và kinh tế giữa các quốc gia.

Chiến lược Ngoại giao văn hóa đến năm 2020 (ban hành theo Quyết định số 208/QĐ-TTg ngày 14/02/2011 của Thủ tướng Chính phủ) xác định: Ngoại giao văn hóa của Việt Nam là “*việc triển khai các hoạt động văn hóa do Nhà nước làm chủ đạo nhằm đạt được những mục tiêu chính trị, kinh tế, văn hóa phù hợp với yêu cầu chung của công tác đối ngoại*”. Nội hàm của ngoại giao văn hóa bao gồm năm hoạt động chính là: “*mở đường, khai thông quan hệ với các nước và khu vực chưa có nhiều quan hệ với ta; xúc tiến, tăng cường và làm sâu sắc hiểu biết với các quốc gia; quảng bá hình ảnh đất nước và con người Việt Nam trên trường quốc tế; vận động để Việt Nam có nhiều di sản được UNESCO công nhận và tiếp thu tinh hoa văn hóa nhân loại để làm giàu bản sắc văn hóa dân tộc*”.

Tại Hải Phòng, trong nhiều năm qua, hoạt động ngoại giao văn hóa được quan tâm, bước đầu gắn kết, hỗ trợ ngoại giao chính trị và ngoại giao kinh tế. Nhiều sự kiện văn hóa

thu hút khách quốc tế, nhiều thỏa thuận hợp tác, nhiều sự kiện văn hóa được chú trọng triển khai. Lễ hội Hoa phượng đỏ qua 6 năm tổ chức đã trở thành một sự kiện văn hoá - du lịch đặc sắc, để lại dấu ấn sâu sắc với bạn bè quốc tế. Đây được coi là sự kiện văn hóa lớn của thành phố, có sức lan tỏa, góp phần quảng bá, giới thiệu bản sắc và sự phát triển của Hải Phòng, qua đó, tạo đà thu hút đầu tư, phát triển du lịch. Hàng năm sự kiện này đều có sự tham dự của các cơ quan ngoại giao, các địa phương kết nghĩa, các đoàn nghệ thuật đến từ Nhật Bản, Lào, Trung Quốc, Bỉ, Hàn Quốc, Thái Lan...

Hải Phòng đã ký kết thỏa thuận hợp tác với Tổng Công ty hàng không Việt Nam (Vietnam Airlines) nhằm thực hiện kế hoạch ngoại giao văn hóa kết hợp xúc tiến du lịch, hỗ trợ Hải Phòng tham gia xúc tiến quảng bá du lịch tại các gian hàng của Vietnam Airlines ở các hội chợ du lịch Quốc tế tại Hàn Quốc, Pháp và Anh...; tổ chức các đoàn đại diện các công ty du lịch từ thị trường châu Âu và Đông Bắc Á, các đoàn phóng viên đến thăm quan, tìm hiểu và viết bài giới thiệu về tiềm năng du lịch Hải Phòng; hỗ trợ quảng bá Hải Phòng trên các phương tiện truyền thông của Vietnam Airlines. Đồng thời, thành phố Hải Phòng hỗ trợ Vietnam Airlines trong việc quảng bá hình ảnh, sản phẩm và dịch vụ cũng như mở rộng phát triển tại địa phương. Với thỏa thuận này, hình ảnh vùng đất, con người thành phố Hải Phòng được Vietnam Airlines quảng bá tới bạn bè và đối tác quốc tế, nâng cao hiệu quả

các hoạt động xúc tiến đầu tư, du lịch của thành phố.

Năm 2017, hoạt động giao lưu văn hóa Nhật Bản và Triển lãm hoa Anh Đào tại Hải Phòng cũng là một trong những hoạt động ngoại giao văn hóa tiêu biểu. Lễ khai mạc với nhiều tiết mục nghệ thuật đặc sắc do các nghệ sĩ Việt Nam và Nhật Bản biểu diễn đã góp phần tuyên truyền, giới thiệu, quảng bá hình ảnh, nét đẹp văn hóa, đất nước và con người Nhật Bản với người dân Hải Phòng. Qua đó, tăng cường hơn nữa sự hiểu biết, tin cậy và gắn kết giữa nhân dân hai nước. Đồng thời, là dịp trao đổi kinh nghiệm và hợp tác trong lĩnh vực văn hóa, du lịch, kinh tế giữa Hải Phòng với các tỉnh, thành phố của Nhật Bản.

Tranh thủ tốt hoạt động báo chí nước ngoài cũng là một trong những vấn đề của ngoại giao văn hóa, nhằm giới thiệu, quảng bá thành phố Hải Phòng, kêu gọi đầu tư. Thành phố đã đón tiếp nhiều đoàn báo chí, phóng viên nước ngoài đến tác nghiệp, tiêu biểu như đoàn làm phim của hãng Legendary Pictuer (Mỹ) thực hiện cảnh quay bộ phim Titan (Phần 2 của phim King Kong), Báo Joong Ang (Hàn Quốc) thực hiện phim tài liệu về hiệu quả triển khai Chương trình phát triển vùng đô thị quận Ngô quyền, phóng viên Tạp chí Francophone Actualite (Pháp) viết về hợp tác trong xây dựng nhà máy xử lý nước; đoàn phóng viên Đài Truyền hình CCTV (Trung Quốc) thực hiện phóng sự phim tài liệu về dấu ấn quá trình hoạt động của Tôn Trung Sơn...

Bên cạnh đó, nhiều hoạt động văn hóa thể hiện sự mở rộng hoạt động ngoại giao như: ký kết Bản Thỏa thuận hợp tác với Trường Đại học West of England (Anh), thỏa thuận khung Viện Trường Nimes (Pháp) và Bệnh viện Hữu nghị Việt Tiệp; hỗ trợ Hội đồng Anh tổ chức Ngày hội giáo dục Anh; phối hợp với Đại sứ quán Ấn Độ tổ chức Lễ Kỷ niệm Ngày Quốc tế Yoga lần thứ 2 với sự

tham gia biểu diễn của trên 500 người; tổ chức liên hoan phim Đức lần thứ 7...

Thông qua các hoạt động ngoại giao văn hóa, các giá trị, tinh hoa văn hóa và tri thức của các nước trên thế giới, của các địa phương trong nước đã được thành phố học hỏi, tiếp thu có chọn lọc, nhằm góp phần làm phong phú thêm văn hóa của Hải Phòng và nâng cao chất lượng đời sống tinh thần của nhân dân.

Nhằm triển khai thực hiện Quyết định số 208/QĐ-TTg ngày 14/02/2011 của Thủ tướng Chính phủ, đẩy mạnh hoạt động ngoại giao văn hóa của thành phố, ngày 23 tháng 07 năm 2014, Ủy ban nhân dân thành phố đã ban hành Kế hoạch hành động số 5403/KH-UBND về việc triển khai chiến lược Ngoại giao văn hóa đến năm 2020. Theo đó, hoạt động ngoại giao văn hóa của thành phố tập trung triển khai một số nội dung và giải pháp chủ yếu sau đây:

- Tăng cường tuyên truyền nâng cao nhận thức về vai trò ngoại giao của văn hóa với công tác đối ngoại và sự phát triển hội nhập quốc tế:

Tăng cường tuyên truyền, phổ biến về ngoại giao văn hóa trên các phương tiện thông tin đại chúng, hệ thống công thông tin điện tử thành phố, hệ thống thông tin cơ sở; kịp thời cập nhật và phổ biến thông tin, kết quả nghiên cứu, dự báo về ngoại giao văn hóa (của Bộ Ngoại giao, các cơ quan Trung ương liên quan) để vận dụng tại Hải Phòng; kết hợp nghiên cứu với quảng bá các giá trị văn hóa của Hải Phòng; đấu tranh phòng ngừa, thanh tra, kiểm tra, chấn chỉnh kịp thời những biểu hiện không lành mạnh, vi phạm qui định pháp luật, vi phạm thuần phong mỹ tục Việt Nam trong hoạt động ngoại giao văn hóa; tổ chức các hội thảo khoa học và tập huấn nghiệp vụ cho các cán bộ lãnh đạo, cán bộ làm đối ngoại để bàn và trao đổi xung quanh vấn đề ngoại giao văn hóa.

- Gắn kết ngoại giao văn hóa với ngoại giao chính trị, ngoại giao kinh tế:

Thành phố cần phối hợp với các Bộ, ngành Trung ương tham gia các hoạt động đối ngoại hàng năm trong khuôn khổ các chuyến thăm cấp cao, kỷ niệm các sự kiện ngoại giao trong các điều kiện phù hợp; đa dạng hóa các phương thức giới thiệu, quảng bá văn hóa Hải Phòng cho các đoàn nước ngoài tới thành phố và các đoàn công tác, xúc tiến, tham quan học tập của thành phố tại nước ngoài; hợp tác trao đổi thông tin với các địa phương nước ngoài có quan hệ hợp tác hữu nghị với Hải Phòng; tham gia triển lãm mỹ thuật, nhiếp ảnh, lễ hội văn hóa, giao lưu biểu diễn nghệ thuật với các nước có quan hệ hợp tác hữu nghị, đặc biệt là với các thành phố kết nghĩa với Hải Phòng; xây dựng các ấn phẩm, sản phẩm đặc sắc văn hóa Hải Phòng làm quà tặng cho các đối tác nước ngoài; tăng cường nội lực văn hóa đối ngoại thông qua các hoạt động, sản phẩm văn hóa đặc sắc (ca múa nhạc nghệ thuật truyền thống và hiện đại, mỹ thuật, sản phẩm mỹ nghệ, lễ hội văn hóa,...); nâng cao chất lượng tổ chức các lễ hội văn hóa truyền thống trên địa bàn thành phố, đặc biệt là Lễ hội Hoa Phượng Đỏ Hải Phòng; làm phong phú các giá trị của quần đảo Cát Bà, khu du lịch Đồ Sơn về du lịch biển, lễ hội truyền thống (Lễ hội Nghè cá, Lễ hội Chọi trâu...).

- Đẩy mạnh xã hội hóa hoạt động ngoại giao văn hóa:

Ngoại giao văn hóa không phải chỉ của riêng các cấp lãnh đạo thành phố mà là hoạt động phải huy động sức mạnh tổng hợp của các cấp ngành, đơn vị, quần chúng nhân dân tại địa phương, vận động kết hợp với các tổ chức, cá nhân ở trong và ngoài nước tham gia hoạt động ngoại giao văn hóa của thành phố; xây dựng cơ chế khuyến khích các tổ chức hữu nghị, tổ chức ngành nghề, doanh nghiệp ở Hải Phòng tham gia, hỗ trợ các

hoạt động giao lưu văn hóa, thể thao, du lịch có yếu tố nước ngoài; phát huy thế mạnh là một trong những địa phương dẫn đầu về giáo dục phổ thông cả nước để thiết lập các cầu nối giao lưu văn hóa với nước ngoài; tăng cường giao lưu văn hóa và hợp tác quốc tế của các trường đại học, cao đẳng trên địa bàn thành phố như Trường Đại học Hàng hải, Trường Đại học Hải Phòng, Trường Cao đẳng nghề Công nghiệp Hải Phòng...

- Gắn kết ngoại giao văn hóa với công tác người Việt Nam ở nước ngoài:

Thành phố cần thường xuyên tổ chức gặp mặt, kết hợp giao lưu văn hóa nghệ thuật, biểu diễn phục vụ kiều bào và nhân dân các địa phương nước ngoài kết nghĩa với Hải Phòng (thành phố Kitakyushu - Nhật Bản, thành phố Incheon - Hàn Quốc, Liên Bang Nga...); Quan tâm, hỗ trợ kiều bào duy trì và làm phong phú các giá trị văn hóa dân tộc của Việt Nam nói chung, của Hải Phòng nói riêng.

- Tăng cường đào tạo, bồi dưỡng nguồn nhân lực đối ngoại nói chung, ngoại giao văn hóa nói riêng:

Chính sách phát triển lâu dài đó là đào tạo, bồi dưỡng nguồn nhân lực, đặc biệt là nguồn nhân lực chất lượng cao để thực hiện triển khai ngoại giao văn hóa. Do đó, thành phố cần đổi mới, đẩy mạnh đào tạo, bồi dưỡng, tập huấn và cập nhật kiến thức nghiệp vụ làm ngoại giao văn hóa; tổ chức nghiên cứu, biên soạn tài liệu ngoại giao văn hóa của thành phố. Tăng cường chất lượng đào tạo các ngành văn hóa, nghệ thuật của các cơ sở đào tạo và củng cố các đoàn nghệ thuật chuyên nghiệp (ca múa nhạc, múa rối nước, nghệ thuật truyền thống...) để tạo ra các tác phẩm văn hóa nghệ thuật đặc sắc phục vụ các sự kiện đối ngoại và các hoạt động thu hút khách du lịch; tăng cường giao lưu văn hóa giữa học sinh, sinh viên Hải Phòng với học sinh, sinh viên, chuyên gia nước ngoài; đẩy

(Xem tiếp trang 22)